

การศึกษาพยาธิวิทยาคลินิกของถุงน้ำแรดิคิวลาร์และความชุกของการเปลี่ยนแปลงเป็นเซลล์เมือกของเซลล์บุผิว

A clinicopathologic study of radicular cysts and prevalence of mucous metaplasia.

บทคัดย่อ

จากการศึกษาทางคลินิก และลักษณะทางจุลพยาธิวิทยาของถุงน้ำแรดิคิวลาร์ ในผู้ป่วยไทยจำนวน 200 ราย ของภาควิชาทันตพยาธิวิทยา คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบรอยโรคในเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย และพบบ่อยในผู้ป่วยช่วงอายุ 30-39 ปี ตำแหน่งที่พบได้บ่อยที่สุดคือบริเวณด้านหน้าขากรรไกรบน รองลงมาคือบริเวณฟันกรามของขากรรไกรล่าง ลักษณะทางจุลพยาธิวิทยาที่พบบ่อยคือการเพิ่มจำนวนเซลล์ของเซลล์บุผิวที่ตายถุงน้ำและการแทรกตัวของเม็ดเลือดขาวระหว่างเซลล์บุผิวเหล่านี้ ส่วนรัศดับอร์ติพบได้ประมาณร้อยละ 5.5 ในส่วนของเนื้อเยื่อยึดต่อที่เป็นผนังของถุงน้ำและโพรงถุงน้ำ พบมีเลือดออกมานานแล้วประมาณร้อยละ 68.5 และมีเลือดออกปัจจุบันร้อยละ 54 มีการสะสมของแคลเซียมในทางเสื่อมร้อยละ 13.5 พบรัสเซลล์บอร์ดีร้อยละ 43 โฟมีอีตไอโซห์ร้อยละ 29.5 และคอเลสเตอรอลเซลล์ฟท์ที่สัมพันธ์กับมัลตินิวคลีเอเตดฟอร์เรนบอร์ติเจอแอนท์เซลล์ ร้อยละ 21.5 การเปลี่ยนแปลงเป็นเซลล์เมือกของเซลล์บุผิวที่ตายถุงน้ำพบในผู้ป่วย 6 ราย การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าลักษณะทางคลินิกและลักษณะทางจุลพยาธิวิทยาของถุงน้ำชนิดนี้ในคนไทยคล้ายคลึงกับลักษณะที่พบในผู้ป่วยแอฟริกันและยุโรป แต่จะพบว่ามีความแตกต่างกันในความชุกของลักษณะทางจุลพยาธิวิทยา

Abstract

The clinical and histopathologic features of 200 radicular cysts, received at Oral Pathology Department, Faculty of Dentistry, Mahidol University, were studied. There was a slight male predominance. The high frequency was found in the fourth decade of life. The most common location was the maxillary anterior followed by mandibular molar area. The cystic cavities were lined by a range in thickness of stratified squamous epithelium. Hyperplasia and invasion by polymorphonuclear leukocytes were common features of the lining epithelium. Rushton's bodies were found associated with the epithelial lining at 5.5%. The histopathologic features of the fibrous walls and cystic lumens showed haemorrhage (old haemorrhage 68.5%, recent haemorrhage 54%), dystrophic calcification (13.5%), the presence of Russell bodies (43%), foamy histiocytes (29.5%) and cholesterol clefts with multinucleated foreign body giant cells (21.5%). Mucous metaplasia was present in 6 cases from 200 radicular cysts. This study revealed that several aspects of the clinicopathologic features of radicular cysts of Thai patients are similar to those of African and European patients, although there was a variation in the prevalence of the histopathologic findings.

Key words : radicular cyst, mucous metaplasia

โสภี ภูมิสวัสดิ์* ท.บ., MSc., Ph.D.

จิราภา บุญยสิงห์** ท.บ., M.S.

*อาจารย์, ภาควิชาทันตพยาธิวิทยา
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ถ. โยธี กรุงเทพฯ 10400

**รองศาสตราจารย์,
ภาควิชาทันตพยาธิวิทยา
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ถ. โยธี กรุงเทพฯ 10400

Sopee Poomsawat* D.D.S., MSc.,
Ph.D.

Jirapa Punyasingh** D.D.S., M.S.

*Instructor, Department of Oral
Pathology, Faculty of Dentistry,
Mahidol University,
Yothi Street, Bangkok 10400.

**Associate Professor, Department of
Oral Pathology, Faculty of Dentistry,
Mahidol University,
Yothi Street, Bangkok 10400.